

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๔)

ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕

ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ (๒) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทางบกทุกชนิด เว้นแต่รถไฟ และรถราง

“รถยนต์” หมายความว่า รถที่มีล้อตั้งแต่สามล้อและเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น ยกเว้นรถที่เดินบนราง

“รถจักรยานยนต์” หมายความว่า รถที่เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น และมีล้อไม่เกินสองล้อ ถ้ามอเตอร์มีล้อเพิ่มอีกไม่เกินหนึ่งล้อ

“รถจักรยาน” หมายความว่า รถที่เดินด้วยกำลังของผู้ขับขี่ที่ใช้
เป็นการลากเข็นและมัลลีสองล้อ

“รถสามล้อ” หมายความว่า รถที่เดินด้วยกำลังของผู้ขับขี่ที่ใช้
เป็นการลากเข็นและมัลลีสามล้อ

“รถพ่วง” หมายความว่า รถที่เคลื่อนไปโดยใช้รถอื่นลากจูง

“รถบรรทุก” หมายความว่า รถยนต์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้บรรทุก
สิ่งของหรือสัตว์

“รถแทรกเตอร์” หมายความว่า รถมัลลีสายพาน และม
เครื่องยนต์ขับเคลื่อนในตัวเองเป็นเครื่องจักรกลชนิดพื้นฐานในงานที่
เกี่ยวกับการขุด ตัก ดันหรือฉุดลาก เป็นต้น หรือรถยนต์ที่ใช้ในการเกษตร
ทุกชนิด

“ล้อเลื่อนลากเข็น” หมายความว่า รถที่ประกอบด้วยเพลาและล้อ
ซึ่งเคลื่อนไปได้ด้วยกำลังคนลากเข็น

ข้อ ๒ ให้จัดทำ บัญชีติดตั้งป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร และ
เครื่องหมายสัญญาณหรือสัญญาณอย่างอื่น ขีดเส้น เขียนข้อความ หรือ
เครื่องหมายอื่นใด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ สำหรับการจราจร
บนทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวง
สัมปทาน

ป้ายจราจร

ข้อ ๓ ป้ายจราจร ได้แก่เครื่องหมายที่ใช้ในการควบคุมการจราจร
ซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่นป้ายทำด้วยโลหะ ไม้ หรือวัตถุอื่นที่ใช้แทนกันได้

โดยนัก ตัดตั้ง หรือทำให้ปรากฏไว้ในทางหลวง ณ ที่ซึ่งผู้ขับรถมองเห็น
ได้โดยชัดเจน

ป้ายจราจรมี ๓ ประเภท คือ

(๑) ป้ายบังคับ

(๒) ป้ายเตือน

(๓) ป้ายแนะนำ

ข้อ ๔ ป้ายบังคับ คือ ป้ายที่ใช้บังคับการจราจรบนทางหลวง

ป้ายบังคับให้มีรูปแบบ และสี ตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ
ทล. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) ป้าย “หยุด” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถหยุดรถก่อนถึงทาง
ที่ขวางข้างหน้าหรือเส้นหยุดรถให้รถและคนเดินเท้าบนทางขวางข้างหน้า
ผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรที่
บริเวณทางแยกนั้นแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง

(๒) ป้าย “ให้ทาง” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถระมัดระวังและ
ให้ทางแก่รถหรือคนเดินเท้าบนทางขวางข้างหน้าผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่า
ปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรที่บริเวณทางแยกนั้นแล้ว จึง
ให้เคลื่อนรถผ่านไปได้ด้วยความระมัดระวัง

(๓) ป้าย “ให้รถสวนทางมาก่อน” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถ
หยุดรถ รอให้รถที่กำลังสวนทางมาผ่านไปก่อน ถ้ามีรถข้างหน้าหยุดรอ
อยู่ก่อน ก็ให้หยุดรอติดต่อกันมาตามลำดับ เมื่อรถที่สวนทางมาได้ผ่าน
ไปหมดแล้ว จึงเคลื่อนรถผ่านไป

(๔) บ้าย “ห้ามแซง” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถแซงรถคันอื่นในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๕) บ้าย “ห้ามเข้า” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถเข้าไปในทางที่ติดตั้งบ้าย

(๖) บ้าย “ห้ามกลับรถ” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดกลับรถไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๗) บ้าย “ห้ามเลี้ยวซ้าย” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ขับรถเลี้ยวรถไปทางซ้าย

(๘) บ้าย “ห้ามเลี้ยวขวา” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ขับรถเลี้ยวรถไปทางขวา

(๙) บ้าย “ห้ามรถยนต์” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถยนต์ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๐) บ้าย “ห้ามรถบรรทุก” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถบรรทุกผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๑) บ้าย “ห้ามรถจักรยายนต์” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถจักรยายนต์ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๒) บ้าย “ห้ามรถพ่วง” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถลากจูงรถพ่วงผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๓) บ้าย “ห้ามรถจักรยาน” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับจักรยานผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๔) บ้าย “ห้ามรถสามล้อ” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถสามล้อผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๕) บ้าย “ห้ามรถยนต์สามล้อ” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถยนต์สามล้อผ่านเข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งบ้าย

(๑๖) บ้าย “ห้ามรถจักรยานยนต์และรถยนต์” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับขี่ยานยนต์หรือรถยนต์ ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ ตัดตั้งบ้าย

(๑๗) บ้าย “ห้ามรถจักรยาน รถสามล้อ และรถจักรยานยนต์” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับขี่ยาน รถสามล้อ หรือรถ จักรยานยนต์ ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ตัดตั้งบ้าย

(๑๘) บ้าย “ห้ามล้อเลื่อนลากเข็น” หมายความว่า ห้ามมิให้ ผู้ใดลากหรือเข็น ล้อเลื่อน ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ตัดตั้งบ้าย

(๑๙) บ้าย “ห้ามรถแทรกเตอร์” หมายความว่า ห้ามมิให้ ผู้ใดขับรถแทรกเตอร์ผ่านเข้าไปในเขตทางที่ตัดตั้งบ้าย

(๒๐) บ้าย “ห้ามใช้เสียง” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใด ใช้เสียงสัญญาณหรือทำให้เกิดเสียงที่ก่อการรบกวนใด ๆ ในเขตทางที่ ตัดตั้งบ้าย

(๒๑) บ้าย “ห้ามจอดรถ” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใด จอดรถในเขตทางที่ตัดตั้งบ้ายนั้น เว้นแต่การหยุดรับส่งคนหรือสิ่งของ ชั่วขณะ ซึ่งจะต้องกระทำโดยมิชักช้า

(๒๒) บ้าย “ห้ามหยุดรถ” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดหยุดรถ หรือจอดรถเพื่อรับหรือส่งคนหรือสิ่งของ หรือทำธุรกิจใด ๆ ในเขตทาง ที่ตัดตั้งบ้าย

(๒๓) บ้าย “หยุดตรวจ” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถหยุดรถ ที่บ้าย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจและให้เคลื่อนรถต่อไปได้เมื่อได้รับอนุญาต จากเจ้าหน้าที่ตรวจแล้วเท่านั้น

(๒๔) บัญญัติ “จำกัดความเร็ว” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ขับรถใช้ความเร็วเกินกว่าตัวเลขที่กำหนดในป้ายเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมงในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

(๒๕) บัญญัติ “จำกัดน้ำหนัก” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถที่มีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนด หรือเมื่อรวมน้ำหนักรถกับน้ำหนักบรรทุกเกินกว่าที่กำหนดไว้เป็น “ตัน” ตามจำนวนเลขในป้าย เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

(๒๖) บัญญัติ “จำกัดความกว้าง” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถที่มีขนาดกว้างรวมทั้งสิ่งของที่บรรทุกเกินกว่าที่กำหนดเป็น “เมตร” ตามจำนวนเลขในป้าย เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

(๒๗) บัญญัติ “จำกัดความสูง” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถที่มีความสูงรวมทั้งสิ่งของที่บรรทุกเกินกว่าที่กำหนดเป็น “เมตร” ตามจำนวนเลขในป้าย เข้าไปในเขตทางที่ติดตั้งป้าย

(๒๘) บัญญัติ “ให้ชิดซ้าย” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับรถไปทางด้านซ้ายของป้าย

(๒๙) บัญญัติ “ให้ชิดขวา” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับรถไปทางด้านขวาของป้าย

(๓๐) บัญญัติ “ให้รถเดินทางเดียว” หมายความว่า ทางที่ติดตั้งป้ายเป็นทางเดินรถทางเดียว ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถสวนทางกัน

(๓๑) บัญญัติ “รถเดินทางเดียวไปทางซ้าย” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางเดินรถทางเดียว ให้ผู้ขับรถเลี้ยวไปทางซ้ายแต่ทางเดียว ห้ามมิให้เลี้ยวขวาหรือตรงไป

(๓๒) บ้าย “รถเดินทางเดียวไปทางขวา” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางเดินรถทางเดียว ให้ขับรถเดียวไปทางขวา ห้ามมิให้เลี้ยวซ้ายหรือตรงไป

(๓๓) บ้าย “ให้เลี้ยวซ้าย” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเลี้ยวรถไปทางซ้ายแต่ทางเดียว ห้ามมิให้เลี้ยวขวาหรือตรงไป

(๓๔) บ้าย “ให้เลี้ยวขวา” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเลี้ยวรถไปทางขวาแต่ทางเดียว ห้ามมิให้เลี้ยวซ้ายหรือตรงไป

(๓๕) บ้าย “วงเวียน” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับรถวนไปทางซ้ายของวงเวียน และผู้ขับรถที่เริ่มจะเข้าสู่ทางรอบบริเวณวงเวียนต้องหยุดให้สิทธิแก่รถที่แล่นอยู่ในทางรอบวงเวียนผ่านไปก่อน ห้ามขับรถแทรกหรือตัดหน้าหรือหยุดกีดขวางรถที่อยู่ในเขตทางรอบบริเวณวงเวียน

(๓๖) บ้าย “สุดเขตบังคับ” หมายความว่า หมดเขตบังคับตามความหมายของป้ายบังคับที่ได้ติดตั้งไว้ก่อนที่จะถึงป้ายนี้

ข้อ ๕ บ้ายบังคับถ้าจะใช้บังคับเฉพาะบางเวลาหรือเฉพาะเขตบางตอนหรือมีข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นบางประการ ก็ให้ใช้แผ่นป้ายแบบสเหลี่ยมผืนผ้าพาดป้ายสีขาว เส้นขอบป้ายสีดำ เขียนข้อความภาษาไทยหรือภาพลูกศรลงในแผ่นป้ายด้วยสีดำ แล้วใช้แผ่นป้ายนติดไว้ใต้แผ่นป้ายบังคับ

ถ้าใช้แผ่นป้ายสีขาวมีภาพลูกศรสีดำ ติดไว้ใต้ป้ายบังคับให้หมายความว่าป้ายนั้นใช้บังคับเฉพาะเขตทางตามลูกศร

ข้อ ๖ บัญชีตอน คือบัญชีไขเพอตอนผู้ขับรถให้ทราบล่วงหน้าถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากสภาพทางข้างหน้าหรือสภาวะอย่างอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามความหมายของแผนบัญชานั้น และให้ติดตั้งไว้ในเขตทางหลวงที่อาจเกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุขึ้นได้ ณ ที่ซึ่งผู้ขับรถมองเห็นได้โดยชัดเจน

บัญชีตอนมี ๒ ชนิด คือ

(๑) บัญชีตอนทั่วไป เป็นบัญชีเหลือง เส้นขอบบัญชีดำ มีรูปหรือเครื่องหมายหรือข้อความสีดำ

(๒) บัญชีตอนในงานก่อสร้าง เป็นบัญชีสีแดง เส้นขอบบัญชีดำ มีรูปหรือเครื่องหมาย หรือข้อความสีดำ

ข้อ ๗ บัญชีตอนทั่วไปให้มีรูปแบบและสีตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ ทล. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) บัญชี “ทางโค้งต่าง ๆ” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางโค้งตามลักษณะเครื่องหมายลูกศรในบัญชี

(๒) บัญชี “วงเวียนข้างหน้า” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางแยกมวงเวียน

(๓) บัญชี “ทางแยก” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางแยกตามลักษณะเครื่องหมายในบัญชี

(๔) บัญชี “หยุดข้างหน้า” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีป้ายหยุดติดตั้งอยู่ ให้ผู้ขับรถเตรียมพร้อมที่จะหยุดรถได้ทันที เมื่อขับรถถึงป้ายหยุด

- (๕) บ้าย “สัญญาณไฟ” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีสัญญาณไฟติดตั้งอยู่ ให้ผู้ขับรถเตรียมพร้อมที่จะหยุดรถได้ทันที
- (๖) บ้าย “ทางข้ามรถไฟมีเครื่องกั้นทาง” หมายความว่า ทางข้างหน้าทางรถไฟตัดผ่านและมีราวหรือมีเครื่องกั้นขวางกั้นทาง
- (๗) บ้าย “ทางข้ามรถไฟไม่มีเครื่องกั้นทาง” หมายความว่า ทางข้างหน้าทางรถไฟตัดผ่านและไม่มีเครื่องกั้นทาง
- (๘) บ้าย “ช่องจราจรลดลง” หมายความว่า ทางข้างหน้าจำนวนช่องจราจรลดลงจากบริเวณที่ติดตั้งบ้าย ตามลักษณะเครื่องหมายในบ้าย
- (๙) บ้าย “ทางแคบลง” หมายความว่า ทางข้างหน้าแคบลงกว่าทางที่กำลังเดินรถอยู่ รถสวนกันไม่สะดวก
- (๑๐) บ้าย “สะพานแคบ” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีสะพานแคบ รถสวนกันไม่สะดวก
- (๑๑) บ้าย “ช่องลอดต่ำ” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีช่องลอดต่ำ รถที่มีความสูงรวมทั้งสิ่งของที่บรรทุกทุกเกินตัวเลขเป็นเมตรบนบ้ายผ่านไปไม่ได้
- (๑๒) บ้าย “สะพานเปิดได้” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีสะพานที่สามารถเปิดให้เรือลอดได้
- (๑๓) บ้าย “ทางลื่น” หมายความว่า ทางข้างหน้าผิวทางลื่นเมื่อทางเปียก การขับรถเร็วในขณะที่ผิวทางเปียกอาจทำให้รถลื่นไถลออกนอกทางหรือชนกับรถอื่นได้

(๑๔) บ้าย “รถกระโดด” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีการเปลี่ยนระดับอย่างกะทันหัน อาจทำให้เกิดอันตรายในการขับรถได้

(๑๕) บ้าย “ทางขรุขระ” หมายความว่า ทางข้างหน้าผิวทางขรุขระมาก มีหลุม มีบ่อ หรือเป็นสันติดต่อกัน

(๑๖) บ้าย “ทางร่วน” หมายความว่า ทางข้างหน้าวัสดุผิวทางหลุดกระเด็นเมื่อมีรถผ่านด้วยความเร็วสูง

(๑๗) บ้าย “ทางขื่นลาดชัน” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางลาดชันชันที่สูง

(๑๘) บ้าย “ทางลงลาดชัน” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางลงลาดชัน การขับรถลงอย่างรวดเร็วหรือปลดเกียร์ว่างหรือดับเครื่องยนต์ อาจทำให้ผู้ขับรถไม่สามารถควบคุมรถได้

(๑๙) บ้าย “ทางคู้ข้างหน้า” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางคู้ มีเกาะหรือสิ่งอื่นใดแบ่งการจราจรออกเป็นสองทาง ไปทางหนึ่งมาทางหนึ่ง

(๒๐) บ้าย “สิ้นสุดทางคู้” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางร่วมที่ไม่มีเกาะหรือสิ่งอื่นใดแบ่งการจราจร

(๒๑) บ้าย “รถวิ่งสวนทาง” หมายความว่า ทางตอนนั้นเป็นทางสองช่องจราจรที่รถวิ่งสวนทาง

(๒๒) บ้าย “ทางร่วม” หมายความว่า ทางข้างหน้าจะมีรถเข้ามาร่วมไปในทิศทางเดียวกันจากทางซ้ายหรือทางขวาตามลักษณะเครื่องหมายในบ้าย

(๒๓) บ้าย “คนข้ามทาง” หมายความว่า ทางข้างหน้าทางคนข้าม หรือหม้อบ้านทมคนข้ามทางเสมอ

(๒๔) บ้าย “โรงเรียน ระวังเด็ก” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีโรงเรียนอยู่ข้างทาง

(๒๕) บ้าย “ระวังสัตว์” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นบริเวณทมสัตว์เลี้ยงอยู่ข้างหน้า สัตว์เลี้ยงเหล่านั้นอาจเดินชนมาบนทางหรือข้ามทาง

(๒๖) บ้าย “เครื่องหมายลูกศรคู่” หมายความว่า มีเกาะหรือสิ่งกีดขวางอยู่กลางทางจราจร ยวดยานสามารถผ่านไปได้ทั้งทางซ้ายและทางขวาของบาย

(๒๗) บ้าย “เครื่องหมายลูกศรขนาดใหญ่” หมายความว่า ทางตอนนั้นมีการเปลี่ยนแนวทางในแนวราบอย่างทันทีทันใด ตามทิศทางของหัวลูกศร

(๒๘) บ้าย “อุปสรรคข้างหน้า” หมายความว่า ทางข้างหน้ามีอุปสรรคเกิดขึ้น อาจมียวดยานหรือสิ่งกีดขวางทางจราจร

(๒๙) บ้าย “ใช้เกียร์ต่ำ” หมายความว่า ทางข้างหน้าเป็นทางลาดชันลงอาจเกิดอันตรายถ้ารถแล่นเร็ว การใช้เกียร์ต่ำจะช่วยให้รถแล่นด้วยความเร็วพอเหมาะ

(๓๐) บ้าย “ความเร็ว” หมายความว่า ทางข้างหน้าผู้ขับขี่ยวดยานควรใช้ความเร็วไม่เกินตัวเลขในบายเป็นกิโลเมตรต่อชั่วโมง ถ้าใช้ความเร็วมากกว่านั้นอาจเกิดอันตรายได้ บายเตือนความเร็วใช้ติดตั้งควบคู่กับบายเตือนอื่น ๆ

(๓๑) บัญญัติ "เขตห้ามแซง" ใช้ติดตั้งทางด้านขวาของทาง หมายความว่า ทางตอนนั้นในระยะมองเห็นจำกัด ผู้ขับรถไม่สามารถมองเห็นรถที่สวนมาในระยะที่จะแซงรถอื่นได้

ข้อ ๘ บัญญัติเงื่อนไขในงานก่อสร้างให้มีรูปแบบและสีตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ ทล. ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ และมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) บัญญัติ "ทางเบี่ยงซ้าย" หมายความว่า ทางข้างหน้ามีการก่อสร้างทางหลวง การจราจรจะต้องเปลี่ยนแนวทางไปใช้ทางเบี่ยง หรือทางชั่วคราวทางด้านซ้าย

(๒) บัญญัติ "ทางเบี่ยงขวา" หมายความว่า ทางข้างหน้ามีการก่อสร้างทางหลวง การจราจรจะต้องเปลี่ยนแนวทางไปใช้ทางเบี่ยง หรือทางชั่วคราวทางด้านขวา

(๓) บัญญัติ "เครื่องจักรกำลังทำงาน" หมายความว่า ทางข้างหน้ามีเครื่องจักรกำลังทำงานอยู่ข้างทาง และถ้าเข้ามาในผิวจราจร หรือใกล้ผิวจราจรเป็นครั้งคราว

(๔) บัญญัติ "คนทำงาน" หมายความว่า ทางข้างหน้ามีคนงานกำลังทำงานอยู่บนผิวจราจร หรือใกล้ชิดกับผิวจราจร

(๕) บัญญัติ "สำรวจทาง" หมายความว่า ทางข้างหน้าเจ้าหน้าที่กำลังทำการสำรวจทางอยู่บนผิวจราจร หรือใกล้ชิดกับผิวจราจร

(๖) บัญญัติเงื่อนไขในงานก่อสร้างอื่น ๆ ซึ่งเป็นบัญญัติหลวมผ่อนผัน บัญญัติชี้แจง และมีความเป็นตัวอักษรสีดำ ให้มีความหมายตามข้อความนั้น ๆ

ข้อ ๙ บายเนะนำ คือ บายที่ไซเพื่อแนะนำผู้ขับรถให้เดินทาง
ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ถูกต้องหรือให้ความรู้อื่น ๆ ที่จะประโยชน์
ต่อผู้ขับรถตามความหมายของแผ่นบายนั้น

บายเนะนำมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า

บายเนะนำมี ๒ ชนิด คือ

(๑) ชนิดพินบายสีขาว มีข้อความ เครื่องหมาย หรือรูปสีดำ

(๒) ชนิดพินบายสีเขียวหรือสีน้ำเงิน มีข้อความ เครื่องหมาย

หรือรูปสีขาว

เครื่องหมายจราจร

ข้อ ๑๐ เครื่องหมายจราจร ได้แก่เครื่องหมายควบคุมการจราจร
ที่ใช้สีหมุดโลหะ กระเบื้องเคลือบ วัสดุสะท้อนแสง หรือวัตถุอื่นที่ไซแทน
กันได้ ทา ตอกหรือฝังไว้ที่ผิวทางหรือขอบทาง

เครื่องหมายจราจรมี ๔ ประเภท คือ

๑. เส้นแสดงช่องจราจร
๒. เส้นขวางแนวจราจร
๓. เครื่องหมายและข้อความบนพื้นทาง
๔. เครื่องหมายบนขอบทาง

เครื่องหมายจราจรเป็นเครื่องหมายบังคับการจราจรบนทางหลวง

ข้อ ๑๑ เส้นแสดงช่องจราจร ได้แก่ เส้นซึ่งทอดไปตามความ
ยาวของทาง ซึ่งแบ่งทางจราจรเป็นช่องจราจร ให้ผู้ขับรถเดินรถอยู่ภายใน

ข้อจรรยา ๕ ให้มีรูปแบบและสีตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ
ทล. ๔ ท้ายกฎกระทรวง

เส้นแสดงข้อจรรยา มีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) เส้น “ทึบสีเหลือง” ไม่ว่าจะเป็นเส้นเดี่ยวหรือเส้นคู่
หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเดินทางด้านซ้ายของเส้น ห้ามมิให้ผู้ขับรถแซง
ขึ้นหน้ารถคันอื่นที่เส้นออกไปทางขวา

(๒) เส้น “ประสีเหลือง” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเดินทาง
ด้านซ้ายของเส้น เว้นแต่ในกรณีที่ต้องการแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น

(๓) เส้น “ทึบคู่กับเส้นประสีเหลือง” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถ
ปฏิบัติตามความหมายของเส้นที่อยู่ทางซ้าย

(๔) เส้น “ทึบสีขาว” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถข้าม
เส้นหรือเปลี่ยนข้อจรรยา

(๕) เส้น “ประสีขาว” หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถข้าม
เส้น แต่สามารถเปลี่ยนข้อจรรยาได้

ข้อ ๑๒ เส้นขวางแนวจราจร ได้แก่ เส้นสีขาวขวางทางจราจร
หรือข้อจรรยาตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ ทล. ๕ ท้ายกฎกระทรวง

เส้นขวางแนวจราจร มีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) เส้น “หยุด” ได้แก่ เส้นทึบสีขาวขวางแนวจราจร ซึ่ง
หมายความว่า เมื่อมีป้ายจราจร เครื่องหมายจราจรหรือสัญญาณจราจร
บังคับให้ผู้ขับรถหยุดรถ ผู้ขับรถจะต้องหยุดรถก่อนถึงเส้นหยุด โดยไม่ถ่า
เส้นออกไป

(๒) เส้น “ให้ทาง” ได้แก่ เส้นประสี่ขาวขวางแนวจราจร ซึ่งหมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับให้ช้าลงและให้ทางแก่รถหรือคนเดินเท้าบนทางขวางข้างหน้าผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรในบริเวณนั้นแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปได้

(๓) เส้น “ทางข้าม” มี ๒ ลักษณะ คือ

(ก) “ทางม้าลาย” ได้แก่ แถบสีขาวหลายๆแถบ ประกอบเป็นทางคนข้ามขวางแนวจราจร หมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับให้ช้าลงและพร้อมที่จะหยุดได้ทันทีเมื่อมีคนเดินข้ามทาง ณ ทางข้ามนั้น การหยุดรถจะต้องไม่ให้ล้อเข้าไปในเขตทางคนข้าม เมื่อคนเดินข้ามทางโดยปลอดภัยแล้ว จึงจะเคลื่อนรถต่อไปได้

(ข) “แนวคนข้าม” ได้แก่ เส้นทึบสองเส้น ขนานกัน ขวางแนวจราจร ใช้บังคับเช่นเดียวกับทางม้าลายต่อเมื่อมีสัญญาณไฟกระพริบหรือการควบคุมจราจรอย่างอื่น

ข้อ ๑๓ เครื่องหมายและข้อความบนพื้นทาง ได้แก่ เครื่องหมายตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ ทล. ๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องหมาย “ลูกศร” คือ เครื่องหมายแสดงทิศทางจราจรให้รถตรงไปเลยซ้ายเลยขวา ย้อนกลับหรือร่วมกัน เมื่อปรากฏอยู่ในช่องจราจรใด หมายความว่า ให้ผู้ขับรถที่อยู่ในช่องจราจรปฏิบัติตามเครื่องหมายในช่องจราจรนั้น

(๒) ข้อความ “หยุด” เมื่อปรากฏอยู่ในช่องจราจรใด หมายความว่า ให้ผู้ขับรถในช่องจราจรนั้นปฏิบัติตามความหมายเช่นเดียวกับป้าย “หยุด”

(๓) ข้อความอื่น ๆ บนผิวทาง เช่น “ลดความเร็ว” และ “ขับช้า ๆ” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ

ข้อ ๑๔ เครื่องหมายบนขอบทาง ได้แก่ เครื่องหมายตามภาพตัวอย่างที่กำหนดในแบบ ทล. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องหมาย “ห้ามจอดรถเว้นแต่หยุดรับ-ส่งผู้โดยสาร” คือ เส้นสีขาวสลับนูนแสดงที่ขอบทาง หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดจอดรถทุกชนิดระหว่างแนวนั้น เว้นแต่การหยุดรับ-ส่งคนหรือสิ่งของของผู้โดยสารซึ่งต้องกระทำโดยมิชักช้า

(๒) เครื่องหมาย “ห้ามหยุดรถหรือจอดรถ” คือ เส้นสีขาวสลับนูนแสดงที่ขอบทาง หมายความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดหยุดรถหรือจอดรถทุกชนิดตรงแนวเส้นนั้นเพื่อรับหรือส่งคน หรือสิ่งของหรือทำธุรกิจใด ๆ

สัญญาณจราจร

ข้อ ๑๕ สัญญาณจราจร ได้แก่ เครื่องหมายควบคุมการจราจรที่เป็นโคมสัญญาณไฟจราจรหรือสัญญาณที่เจ้าหน้าที่แสดงให้ผู้ขับรถปฏิบัติ

สัญญาณาจรจรที่ใช้ควบคุมการจรจรบนทางหลวงมี ๒ ประเภท คือ

- (๑) สัญญาณาไฟ
- (๒) สัญญาณาธง

ข้อ ๑๖ สัญญาณาไฟ ได้แก่ โคมสัญญาณาไฟที่ใช้ควบคุมการจรจรติดตั้งหรือทำให้ปรากฏไว้ในทางหลวงในลักษณะที่ผู้ขับรถมองเห็นได้โดยชัดเจน โคมสัญญาณาไฟจรจรประกอบด้วยดวงโคมอย่างน้อยสามดวง โดยมีโคมสัญญาณาไฟจรจรสีแดงอยู่ตอนบน โคมสัญญาณาไฟจรจรสีเหลืองอำพันอยู่ตอนกลาง และโคมสัญญาณาไฟจรจรสีเขียวอยู่ตอนล่าง ในบางกรณีอาจมีโคมสัญญาณาไฟจรจรลูกศรสีเขียวประกอบได้

โคมสัญญาณาไฟจรจรตามวรรคหนึ่ง มีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) “โคมสัญญาณาไฟจรจรสีแดง” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถหยุดรถ เว้นแต่เมื่อมีสัญญาณาไฟสีเขียวเป็นรูปลูกศรปรากฏอยู่ด้วย ก็ให้ขับรถผ่านไปได้เฉพาะในทิศทางตามลูกศรนั้น

(๒) “โคมสัญญาณาไฟจรจรสีเขียว” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับรถผ่านไปได้ แต่ในกรณีที่สัญญาณาไฟสีเขียวเป็นรูปลูกศร จะขับรถผ่านไปได้เฉพาะในทิศทางตามลูกศรเท่านั้น

(๓) “โคมสัญญาณาไฟจรจรสีเหลืองอำพัน” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถเตรียมหยุดรถ เว้นแต่ในขณะที่สัญญาณาไฟสีเขียวเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอำพัน และผู้ขับรถได้ขับรถเลยเส้นหยุดไปแล้ว ก็ให้ขับรถผ่านไปได้

(๔) “โคมสัญญาณไฟจราจรกระพริบสีเหลืองอำพัน” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถลดความเร็วของรถลง และขับรถผ่านทางนั้นไปด้วยความระมัดระวัง

(๕) “โคมสัญญาณไฟจราจรกระพริบสีแดง” หมายความว่า ให้ผู้ขับรถหยุดรถรอเพื่อให้รถและคนเดินเท้าบนทางที่ขวางข้างหน้าผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรในบริเวณนั้นแล้ว ให้เคลื่อนรถต่อไปได้

ข้อ ๑๗ สัญญาณธง ได้แก่ สัญญาณที่เจ้าหน้าที่แสดงด้วยการยกธง

สัญญาณธงมีความหมายดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่ยกธงแดง หมายความว่า ให้ผู้ขับรถหยุดรถ โดยไม่ให้กีดขวางทางรถที่สวนทางมา

(๒) เจ้าหน้าที่ยกธงเขียว หมายความว่า ให้ผู้ขับรถขับรถผ่านไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

พลเรือเอก อมร ศรีภักษะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ป้ายบังคับ

- 1 ป้ายหยุด
- 2 ป้ายให้ทาง
- 3 ป้ายให้รถสวนทางมาถนัด
- 4 ป้ายห้ามเข้า
- 5 ป้ายห้ามตรง
- 6 ป้ายห้ามเลี้ยว
- 7 ป้ายห้ามเลี้ยวขวา
- 8 ป้ายห้ามเลี้ยวขวา
- 9 ป้ายห้ามรถยนต์
- 10 ป้ายห้ามรถบรรทุก
- 11 ป้ายห้ามรถจักรยานยนต์
- 12 ป้ายห้ามรถพ่วง
- 13 ป้ายห้ามรถจักรยาน
- 14 ป้ายห้ามรถสามล้อ
- 15 ป้ายห้ามรถบรรทุกสามล้อ
- 16 ป้ายห้ามรถจักรยานยนต์ที่ติดตั้งเครื่องยนต์
- 17 ป้ายห้ามรถจักรยานยนต์ รถสามล้อ
- 18 ป้ายห้ามรถจักรยานยนต์
- 19 ป้ายห้ามรถบรรทุกเล็ก
- 20 ป้ายห้ามใบเรือ
- 21 ป้ายห้ามรถคน
- 22 ป้ายห้ามรถคน
- 23 ป้ายหยุดทวาร
- 24 ป้ายจำกัดความเร็ว
- 25 ป้ายจำกัดความเร็ว
- 26 ป้ายจำกัดความเร็ว
- 27 ป้ายจำกัดความเร็ว
- 28 ป้ายใช้ทิศทาง
- 29 ป้ายใช้ทิศทาง
- 30 ป้ายให้รถเดินทางเดียว
- 31 ป้ายรถเดินทางเดียวไปทางขวา
- 32 ป้ายรถเดินทางเดียวไปทางขวา
- 33 ป้ายใช้เลี้ยวขวา
- 34 ป้ายใช้เลี้ยวขวา
- 35 ป้ายวงเวียน
- 36 ป้ายห้ามเข้า

ป้ายเตือนในงานก่อสร้าง

1

2

- 1 ป้ายทางเบี่ยงซ้าย
- 2 ป้ายทางเบี่ยงขวา
- 3 ป้ายเครื่องจักรกำลังทำงาน
- 4 ป้ายคนทำงาน
- 5 ป้ายสำรวจทาง
- 6 ป้ายเตือนในงานก่อสร้างอื่นๆ

3

4

5

6

6

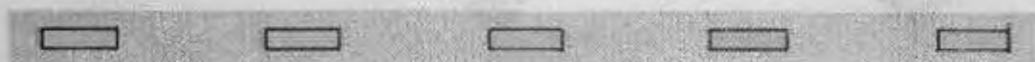

6

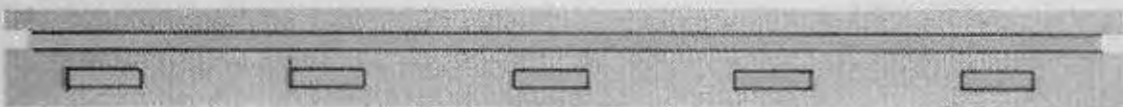
เส้นแฉดงข้องจรจร

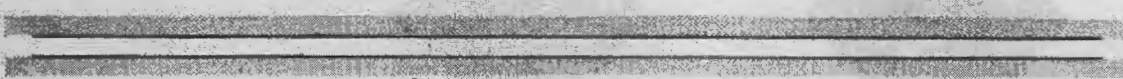
1. เส้นทึบสีเหลือง

2. เส้นประสีเหลือง

3. เส้นทึบคู่กับเส้นประสีเหลือง

4. เส้นทึบสีขาว

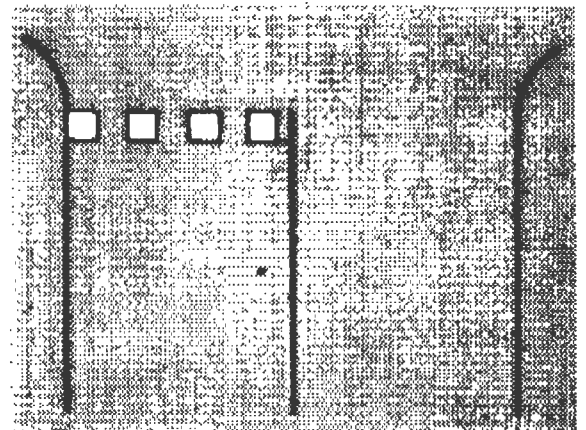

5. เส้นประสีขาว

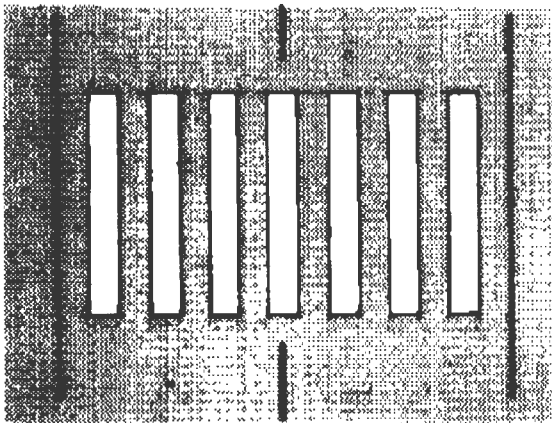
เส้นขวางแนวจราจร

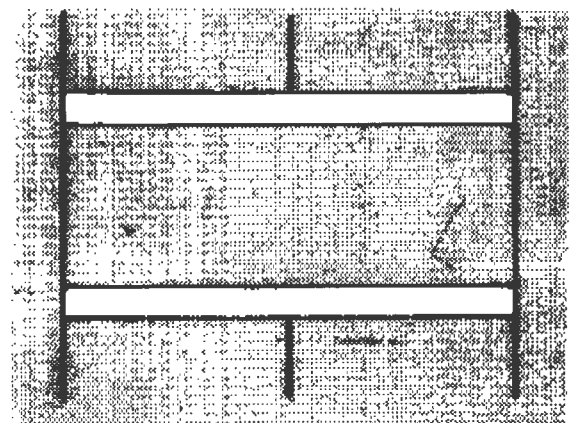
1. เส้นหยุด

2. เส้นให้ทาง

ก. ทางม้าลาย

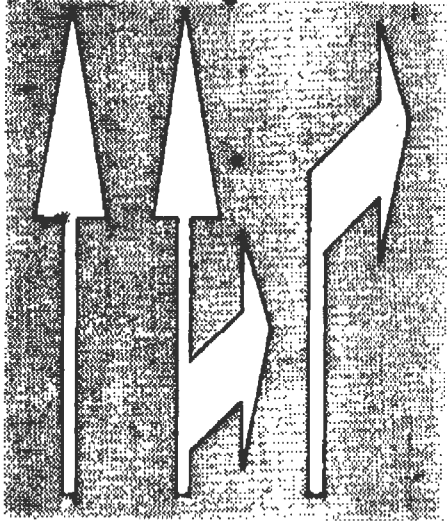

ข. แนวคนข้าม

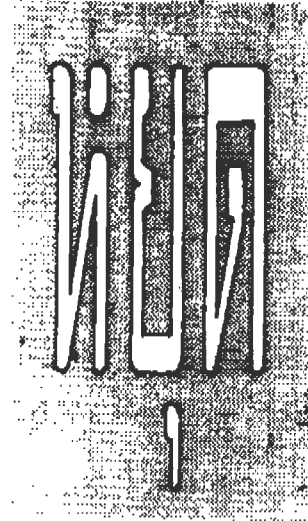
3. เส้นทางข้าม

เครื่องหมาย และ ข้อความบนพื้นทาง

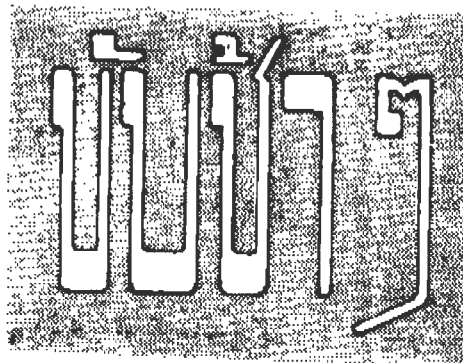
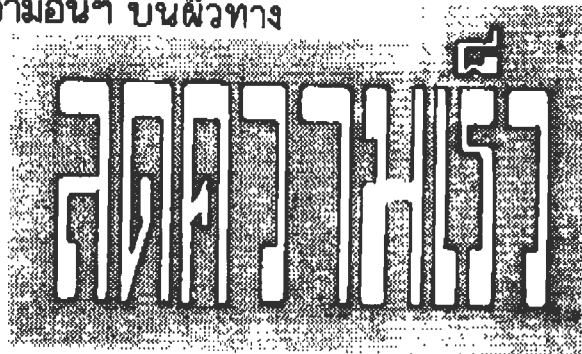
1. เครื่องหมายลูกศร

2. ข้อความหยุด

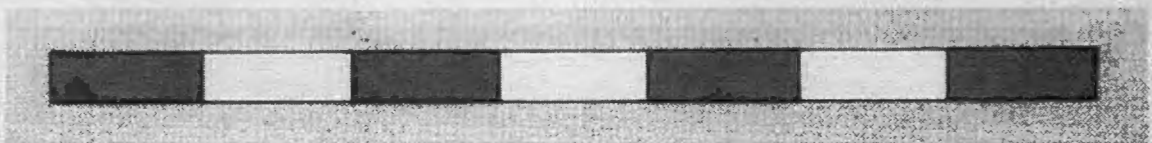
3. ข้อความอื่นๆ บนผิวทาง

เครื่องหมายบนขอบทาง

1. เครื่องหมายห้ามจอดรถเว้นแต่หยุดรับ- ส่งผู้โดยสาร

2. เครื่องหมายห้ามหยุดรถ หรือ จอดรถ

ฉบับพิเศษ หน้า ๒๕

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๕๐ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ กันยายน ๒๕๒๔

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากข้อ ๓ (๒) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดการจัดทำบัญชีจรรยา หมายจรรยา หมายสัญญาหรือสัญญานอื่น ขัดเส้น เขียนข้อความ หรือเครื่องหมายอื่นใด สำหรับการจรรยาบนทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงสัมปทานได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้